

Francouzské jezdectvo ve světové válce.

V dubnu 1930 vyšlo u Payota v Paříži, 106, Boulevard St. Germain, pozoruhodné dílo kpt. F. Gazina, profesora taktiky na ženíjném učilišti, popisující na 335 stranách účast francouzského jezdectva ve světové válce. Generál Brécard, generální inspektor jezdectva oceňuje v předmluvě toto dílo jako úplné, sepsané na základě studia hojných pramenů a podepřené vyličením četných činů. Autor představuje nám nejdříve jezdectvo z doby od roku 1870 do roku 1914, pokud jde o jeho počet, hodnotu, remontování, výzbroj a organizaci, a vzpomíná v různých kapitolách první části, jaké poslání mělo francouzské jezdectvo v roce 1914 a jak hodlalo se zhostiti úkolů, ke kterým ho mělo býti používáno. Na podkladě operačního plánu z 15. dubna 1914 objasňuje předvídanou mobilisaci jezdectva, jeho nástup, jakož i předvídané jeho použití v krytu hranic a k vyhledávání zpráv.

V druhé části líčí účast jezdectva v pohybné válce z roku 1914: jak se účastnilo krytu hranic, jak vyhledávalo zprávy, jakou účast mělo v pohraniční bitvě, co činilo během ústupu po prohrané pohraniční bitvě, jaký podíl mělo ve vítězství v bitvě na Marne, jak ho využívalo, kterak ochraňovalo francouzské armády při „běhu k moři“, a konečně, jak se zúčastnilo bitvy ve Flandrech.

V třetí části předvádí nám autor jezdectvo ve válce na ustálených frontách — v zákopech — v době od roku 1915 do 1917 v operacích, směřujících k průrazu ustálené fronty, v ofensivě u Artois, v Champagni, na Sommě a za ústupu Němců na Hindenburgovu posici, jakož i v ofensivě na Chemin de Dames.

Čtvrtá část díla nám dává příležitost sledovati činnost jezdectva v „bitvě Francie“ v roce 1918: za německé ofensivy v Picardii a ve Flandrech, na řece Aisne, v Champagni a za francouzské ofensivy na řece Ourequ, v bitvě u Montdidier, ve Flandrech.

Poslední kapitoly věnuje činům jednotek obrněných automobilů, kyrysníkům, bojujícím od roku 1916 jako pěší prapory, a Gambettově jezdecké brigádě v macedonské vítězné ofensivě.

V závěru podrobuje autor účast francouzského jezdectva ve světové válce a jeho činnost přísně, avšak nestranně a spravedlivě kritice a zdůrazňuje ponaučení, která ze všeho plynou. Generál Brécard zdůrazňuje tyto přednosti tohoto hodnotného díla, připomíná, že z vyličených činů vysvítá nad slunce jasněji vysoká morální hodnota jezdců, jejich energie v ofensivě, jejich vytrvalost v obraně a jejich obětovnost v každém případě. Tyto vlastnosti to jsou, které, uchová-li si je jezdectvo, zaručují mu právě tak skvělou

budoucnost, jakou mělo minulosť. Ve světové válce padlo na poli cti 1280 důstojníků a 21.000 mužů francouzského jezdecktva.

První část.

Francouzské jezdecktvo od roku 1870 do roku 1914.

Autor uvádí některá data o počtu, organizaci a výcviku, jakož i o změně názoru na vedení války podle zkušeností, získaných ve válce roku 1870.

Válečná doktrína ztrácela stále více a více na schemech a formalismu, kterým se vyznačovaly předpisy pro polní službu a výcvik, sepsané před nešťastnou válkou 1870—71 a po ní. Tím se rozšiřovaly možnosti účelného použití jezdecktva tam, kde šlo o využití jeho rychlosti, pohyblivosti a manévrovací schopnosti.

V roce 1914 vyznačuje se válečná doktrína francouzské armády čistě duchem ofensivním, vystupňovaným s největším úsilím, až po nejnižší jednotky, směřující k dosažení překvapení protivníka prudkostí, rychlostí a převahou prostředků. Tyto zásady nové válečné doktríny rozšiřují použití jezdecktva, jemuž připadají: zvědy, strategické zajišťování, taktická ochrana, bitva na rozsáhlých frontách, v kterých se skýtají možnosti manévru, využití úspěchu a pronásledování až do zničení protivníka. To jsou operace, jejichž úspěšné provedení bez jezdecktva nelze si ani myslit, to jsou důvody, proč v roce 1913 byl počet jezdeckých divíí zvýšen z 5 na 10.

Rozšiřování operačních prostorů a důležitost strategických úkolů jezdecktva vedlo armádní správu k tomu, že předvíдалa tvoření jezdeckých sborů, složených z několika jezdeckých divíí a jich zesilování mohutnými palebnými prostředky, jako dělostřelectvem a pěchotou na automobilech.

Zjednání zpráv vyššími jezdeckými jednotkami mělo účel zjistiti přítomnost nepřátelských sil v určitém prostoru, zjistiti jejich činnost a ji nepřetržitě sledovati. Předpisy z roku 1912 předpokládaly, že se jezdecktvo na zvědech nepodaří zpravidla více než zjistiti obrysy nepřátelské pěchoty a že bude musit bojovati, aby zatlačilo nepřátelské jezdecktvo, mající obdobný úkol, anebo aby porazilo zajišťovací clonu, chránil hlavní síly, a otevřelo tak cestu přezvědům.

Zvědy jsou zároveň zajištěním, prováděným dodávanými zprávami, zjednáním a udržováním dotyku se zjištěným protivníkem, event. jeho zdržováním, ať v čele nebo v bocích.

Jezdecký úkol zajišťovací nabývá zvláštní důležitosti na počátku války při krytí mobilisace, nástupu, soustředění, nebo i během války při krytí přeskupování sil anebo po bitvě pro jich uspořádání. Bitvy může se vyšší jezdecká jednotka s úspěchem zúčastniti tam, kde se jí zaručuje možnost překvapení náhlým a rázným útokem, zejména na volných křídlech nebo i v týlu protivníka. Jednotky nezučastnivší se bitvy mohou se zdarem využívatí úspěchu bitvy, resp. pronásledovati poraženého protivníka, snažíce se mu odříznouti ústup.

Pro použití jezdeckta armádních sborů platí obdobné zásady, ovšem v menším měřítku; tak na příklad nebude zprávy vyhledávati na větší vzdálenost než jednoho denního pochodu, zajišťující volnost jednání velitele armádního sboru. Má-li chrániti pochod armádního sboru, nesmí předcházeti před čelními jednotkami ani na větší ani na menší vzdálenost, než činí účinný dostřel nepřátelského polního dělostřelectva. K zajištění pěších divisí přiděluje jim velitel armádního sboru obyčejně po 1 eskadroně, které, tvoříce nejčelnější prvky, zjednávají zprávy o nepříteli v pochodovém pásmu divise, chrání zároveň pochod, zastávku, zaujímání ubytování a zúčastní se bitvy. Zkrátka divisní jezdeckto zpravuje, chrání a podporuje ve všech případech operace divise.

Způsob činnosti jezdeckta je různý podle velikosti jednotky a podle protivníka. Jezdeckto může míti co činiti buď se samým jezdecktem anebo s jezdecktem zesíleným anebo s jednotkami složenými ze všech zbraní. Hlavním způsobem, předpisy předepsaným, byl boj na koni, ataka. Však i předpis pro jezdeckto z roku 1912 praví: „Jezdeckto působí pohybem. Ataka s šavlí v ruce, která jediná dává výsledky rozhodné a rychlé, je hlavním způsobem boje jezdeckta. Boje palbou použije se při takových taktických příležitostech, v kterých nelze ataku okamžitě provésti.“ „Útok pěšky většího počtu eskadron vyšší jezdecké jednotky může býti proveden proti jednotce složené ze všech zbraní jen tehdy, když není třeba se obávat, že by do boje zasáhlo nepřátelské jezdeckto. Lze-li se obávati zásahu nepřátelského jezdeckta, vede boj palbou jen dělostřelectvo a cyklisté divise, zatím co si velitel udržuje valné síly jezdeckta pohromadě připraveny proti event. zásahu jezdeckta.“ Tyto zásady vedly často ke zvláštním operacím, na příklad: jezdecká divise mající zpomalovati postup pěchoty, přestala jen na tom, že dala cyklisty přehraditi silnici a dělostřelectvu úkol stříleti do terénu mimo silnici; jezdeckto však zůstalo na koni a bylo jen jakousi záštitou dělostřelectva. Předpisy radily, aby se jezdeckto nepouštělo do boje s pěchotou dosud nevyčerpanou. Úspěch ataky proti jezdecktu byl vyhledáván překvapením na krátkou vzdálenost; proto byl vyhledáván vždy vhodný terén.

Rozdělení a úkoly jezdeckta podle operačního plánu v roce 1914.

Rok po vydání francouzského Polního řádu vešel v platnost nový operační plán; v něm se zračí jednak nové zásady předpisu, jednak doktrína hlavního velitelství. Tento plán byl upraven vzhledem k změněným poměrům, které nastaly obnovením tříleté činné služby, zvýšením počtu velitelů — zejména u jezdeckta — vybudováním strategicky důležitých železničních tratí, značným zvýšením početních stavů německé armády a konečně vzhledem k značným reformám v ruské armádě, prováděným od r. 1910. Nejistota, jak se zachová Itálie, zda by zasáhla Anglie, co by činila Belgie, kdyby Německo táhlo přes ni, a dosah takového činu, byly velkými otázkami v tomto plánu. Přesto vypracoval hlavní štáb pro každý předpoklad různé varianty mobilisace, transportů, soustředění, nástupu a krytu a ke každé variantě připojil hlavní velitel své směrnice,

vyjadřující myšlenku manévru a úkol, jaký v tom onom případě dává různým jednotkám. K plánu byl přiložen podrobný zpravodajský plán, řešící vyhledávání zpráv v každé variantě.

Mobilizačním plánem bylo předvídáno zmobilisování 21 armádních sborů se 43 pěšími divisemi a se 3 samostatnými divisemi, 10 jezdeckých divisí, 25 záložních divisí a 12 teritoriálních divisí.

Jezdectvo mobilisuje ve Francii:

58 pluků po 4 eskadronách, tvořících 10 jezdeckých divisí po 6 plucích, kromě 10. (jen o 4 plucích),

19 pluků armádních sborů po 6 eskadronách,

2 pluky armádních sborů pro VI. armádní sbor,

4 pluky afrických střelců po 4 eskadronách pro koloniální sbor a pro 3 samostatné divise,

176 záložních eskadron, tvořících po dvou oddíly, a to:

20 oddílů pro 19 pluků armádních sborů a pro koloniální sbor,

25 oddílů pro 25 záložních divisí,

12 oddílů pro teritoriální divise,

12 oddílů a 10 samostatných eskadron pro pevnosti,

28 eskadron pro etapní a policejní službu,

37 teritoriálních eskadron bez koní pro službu v zápolí,

80 jezdeckých štábních čet,

roje jezdeckých patračů pro pěší pluky a střelecké prapory, jakož i 2000 jezdeckých poddůstojníků, přidělených velitelům praporů — vše v početní síle asi 50 eskadron.

15. srpna 1914 bylo na severozápadní frontě 545 eskadron — z nichž 332 aktivních — se 4193 důstojníky, 91.000 jezdci a 100.000 koní. Čili 3% z celkového zmobilisovaného počtu armády: 3.580.000 mužů — 5 pluků spahiů (afričtí domorodci) a 2 pluky afrických střelců (evropští Francouzi, sloužící v Africe) zůstalo v Maroku a v severní Africe.

Plán nástupu.

Všechny mobilisované vyšší jednotky byly dány k dispozici HVOA. vyjma 4 záložní a 1 teritoriální divisi, které s 11 skupinami Alpinů zůstaly do 11. srpna na italských hranicích, a 3 záložní divise, které byly posádkou pařížského opevněného tábora.

Nástupní plán soustřeďoval 5 armád, 1 jezdecký sbor, 2 skupiny záložních divisí a 3 divise všeobecné zálohy. Jezdecký sbor (Sordetův), přidělený V. armádnímu sboru, tvořily 1., 3. a 5. jezd. divise; z ostatních jezdeckých divisí byly přiděleny: 6. a 8. k 1. armádě, 2. a 10. k 2. armádě, 7. k 3. armádě, 9. k 4. armádě, 4. k 5. armádě.

Nástup byl předvídan podél celých německých hranic mezi Mézières a Belfortem se čtyřmi armádami v prvním sledu, podepřeném na křídlech dvěma skupinami záložních divisí, a s jednou (4.) armádou v 2. sledu, která mohla býti z „dočasné zálohy“ zasazena podle situace rovněž do 1. sledu.

12. srpna v poledne byl nástup ukončen a byly:

jezdecký sbor v prostoru u Mézières,

1. armáda — SV. Epinal — v prostoru Charmes—Arches—Darnéy,

VII. armádní sbor a 8. jezdecká divise u Belfortu,

2. armáda — SV. Neufschâteau — v prostoru Toul — Nancy,

3. armáda — SV. Verdun — na frontě Haute de Meuse a kolem Verdunu,

4. armáda — SV. Saint Dizier — v prostoru Bar le Duc—Vaincourt,

5. armáda — SV. Rethel — mezi Aubenton—Rethel—Chaumont Porcien,

1. a 4. (skupina záložních divisí) u Vesoul a u Vervins.

Toto rozčlenění do šířky má široké mezery, vhodné pro manévry, a na severu nezabírá luxemburské hranice. Směrnice z roku 1912 vyjadřují operační myšlenku takto: „Po soustředění vyrazit všemi silami proti německé armádě.“ Topografické poměry a mezinárodní úmluvy vnucují vedení ofensivy ve dvou hlavních směrech: jedním napravo, mezi zalesněným masivem Vosges a Mosellou (1. a 2. armáda), druhým nalevo na sever od čáry Verdun—Metz (5. armáda a jezdecký sbor), ve vzájemném těsném styku na Hauts de Meuse, udržovaném 3. armádou. Zasazení 4. armády z 2. sledu bylo předvídáno na severu a na jihu od 3. armády. Eventuální jiné použití armád, podle toho, jak bude Německo respektovati neutralitu států, bylo stanoveno ve „zvláštních směrnících“. Ty neměnily úkol 1. a 2. armády, útočiti ve všeobecném směru na Château Salins (1.) a Sarebrüch (2.). Budou-li Němci pronikati luxemburskem a Belgií, budou 3., 4. a 5. armáda tvořiti silnou manévrovací skupinu: 4. armáda posune se na sever, aby působila nalevo od 3. armády ve směru na Arlon, 5. armáda vtrhne do luxemburska přes Neufschâteau, chrání se vlevo proti obchvatu jezdeckým sborem. Ten měl býti připraven, aby vtrhl do Belgie vstříc nepřátelským silám s úkolem je zjistit a zdržovat. Kdyby zahájil nepřítel postup před ukončením francouzského nástupu, měla býti jezdeckému sboru k dispozici 8. brigáda z krytu hranic s úkolem udržeti jedním plukem (148.) přechody přes Meuse mezi Dinant a Namurem a podporovati postup sboru druhým plukem (45.) naloženým na automobilech. Jezdecký sbor dostal tedy tři úkoly: zvědy, boj na zdrženou, ochranu ohrožovaného boku a konečně částečně i čtvrtý úkol, účast při krytu hranic, t. j. střežení přechodů přes Mósu.

Směrnice pro kryt hranic a nástup — ze září 1913 a 5. března 1914 nařizují obranu pohraničních pevností a zajištění hranic pohraničními armádními sbory (VII., XXI., XX., VI. a částí II.), zesílenými všemi vyššími jednotkami jezdeckými. Kryt je podřízen HVOA., který si ponechává v záloze 3. pěší divisi a jezdecký sbor, kterému dává zvláštní úkol. Oblast krytu je rozdělena v pět úseků armádních sborů: úsek Hautes Vosges—VII. armádní sbor a 8. jezdecká divise, severní Woëvre—4. pěší divise II. armádního sboru, ke kterému je přidělena i 4. jezdecká divise. Bylo předvídáno, že kryt bude ještě mezi 4.—8. mob. dnem zesílen 10. jezdeckou divisí z vnitrozemí a třemi pěšími divisemi, rychle zmobilizovanými (3., 9. a 15. pěší divise) pro úpravu terénu. 8. pěší brigáda kryje přechody přes Mósu mezi Sedanem a Givet, jezdecký sbor mezi Joigny a Vireux.

Zpravodajský plán, dokončený 28. května 1914, předvídá pro vyšší jezdecké jednotky „zvědné úkoly“ doplňující „strategické zvědy letecké“ pro počáteční období války. Tato období se vyznačují u obou protivníků nápadně shodně: období krytu od 1. do 6. mob. dne, období soustřeďování a nástupu valných sil od 7. do 12. mob. dne, začátek operací 12. mob. dnem.

Bylo předpokládáno, že jezdeckto nebude moci všeobecně zjistiti více než povšechný obrys fronty a že zjištění shromážděných valných sil bude úkolem letectva.

Soudilo se také, že se pozemní zvědy, omezovány vážnou překážkou, Rýnem a Černým lesem, mohou uplatniti úspěšně jen na levém (severním) křídle, zvláště potáhnou-li Němci Belgií, kde bude lze za účelem zvědným zasaditi „nejméně deset jezdeckých divisí“. Z tohoto úsudku by vyplývalo, že by Francie zde měla rozhodnou převahu nad německým jezdecktvem a mohla by tedy snadno zjistiti nepřátelský manév'r, vedený s úsilím ve čtyřech choullostivých směrech: přes Lucembursko, Arlon, Baston a Durbury. Z toho vyplývá zřejmě důležitý úkol jezdeckého sboru a jezdeckých divisí přidělených armádám na severním křídle. Pro jejich úspěšnou činnost bylo třeba, aby jim bylo ihned oznámeno, poruší-li Němci neutralitu Belgie a Lucemburska, a aby jim vyzvědači a letectvo oznámili prostory, v kterých jsou soustředěny německé vyšší jezdecké jednotky. Na vyšších jezdeckých jednotkách pak záleželo, aby všemi silami již od počátku období krytu, zejména však během nástupu armád, jasně zjistily rozsah nepřátelských pohybů, zvláště na sever od zalesněného masivu Houffalize—Saint Hubert.

Jezdeckto u nás a v cizině.

Štábní kapitán Jaroslav Kadavka:

Ze zájezdu do Liverpoolu.

Rok co, rok, 27. března, jede se v Liverpoolu světoznámá „Grand National Steple chase“. Přirovnávat zájmový okruh a dostihovou činnost v Anglii vůbec, při „Grand National“ pak zvláště, k našim poměrům, je naprosto nemožné. Koňské dostihy jsou v Anglii národním sportem, liverpoolská „Grand National“ přímo státní událost. Dívá se na ni přes 300.000 platících diváků a nejméně ještě jednou tolik neplatících. Její průběh je vysílán radiotelegraficky do celého království Velké Británie a 2 hodiny po dostihu přináší již veškerý anglický tisk popis dostihu a fotografii vítěze.

Pro nás měla letos tu obzvláštní zajímavost, že se jí zúčastnil kpt. Popler se svým koněm. Nebylo to arci po prvé, co v Liverpoolu běžel kůň jiné země. Tam startovali již koně téměř z celého světa a dokonce někteří dobyli vavřínu vítězství. Jedním z takových byl na př. chlumecký hrabě Kinský na koni Zvedone. Kpt. Popler absolvoval bez pádu jen 1 kolo — poté dvakrát padá a cours nedokončuje. Jako jezdec znamenal však proti ostatním třídu, bohužel jeho kůň Gyi lovom je proti anglickým koním v poměru právě obráceném, t. j. o dvě třídy níže. Kpt. Popler odjížděl se svým koněm do Anglie jistě s nadějí na možný úspěch a nejen on, nýbrž celý okruh našich sportovců, chronické škarohlidy ovšem vyjímaje, byl téhož